

Draaiboek workshop

EMDR bij preverbaal trauma

Docent: Mw. M. Went

Plaats: Psy-zo! in Groningen

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1 Inhoud workshop	3
1.1 Introductie	3
1.2 Inhoud	3
1.4 Voor wie	4
1.5 Docent	4
1.6 Accreditatie aangevraagd bij:	4
1.7 Praktische informatie	4
2. Literatuur	5
3. Agenda	6

1 Inhoud workshop

1.1 Introductie

Hoe kan je preverbaal trauma verwerken, zodat er ruimte ontstaat voor herstel, inhalen en voortgang van de ontwikkeling? In deze workshop is er ruime aandacht voor de behandeling van infants (0 tot 4 jarigen), maar we zullen ook stilstaan bij de oudere kinderen en volwassenen bij wie een vermoeden is van een preverbaal trauma. Zowel wanneer 'het verhaal' bekend is, als wanneer daar slechts beperkte aanwijzingen voor zijn.

1.2 Inhoud

Infants kunnen allerlei traumatische gebeurtenissen in de eerste levensjaren meemaken zoals intrusieve medische handelingen, seksueel misbruik en andere vormen van mishandeling, maar ook ongevallen, verwaarlozing en huiselijk geweld. Herinneringen aan deze gebeurtenissen zijn preverbaal en niet op bewust nivo toegankelijk. Bij deze jonge kinderen is het dan ook moeilijk te zien in hoeverre er sprake is van traumatisering. Door hun beperkte cognitieve ontwikkeling is verbale communicatie over ingrijpende gebeurtenissen niet of beperkt mogelijk. Soms zie je na enige tijd gedragsveranderingen bij dagelijkse handelingen die eerder geen probleem vormden (verzet bij verschonen, bij tandenpoetsen e.d.). Dit gedrag kan echter ook gekoppeld zijn aan de ontwikkelingsfase. Het diagnostisch beeld wordt duidelijker wanneer gedragsveranderingen (verzet, verdriet maar ook submissie!) zich voordoen bij soortgelijke traumatische ervaringen zoals nieuwe medische behandelingen maar ook wanneer hun emotionele ontwikkeling stagneert. De link naar de onverwerkte traumatische gebeurtenissen ligt dan voor de hand.

De ouder kan soms uit angst of schuldgevoel, maar ook door eigen traumatisering, niet goed meer als steunfiguur en opvoeder optreden. Door een klachtbestendig interactiepatroon kunnen gedragsproblemen van het kind zelfs verergeren. De omgeving gaat denken aan ADHD of ASS...

Artsen, psychologen en politiefunctionarissen vertellen de ouders nog vaak dat preverbaal trauma niet echt wordt opgeslagen. Wij zien echter dat de ontwikkeling (inclusief de hechtingsrelatie) alleen maar meer ontregeld raakt als behandeling wordt uitgesteld.

EMDR blijkt een goede methode om de preverbale traumatische herinneringsbestanden te bewerken. Vaak zie je een tijdelijke recessie en vervolgens een razendsnel herstel van de emotionele, sociale en bijvoorbeeld ook de spel-ontwikkeling. De behandeling beïnvloedt meteen het vermogen tot hechten en het herstel daarvan. Het aangepaste EMDR protocol (met de Lovett story telling methodiek als uitgangspunt) vraagt een actieve inbreng van ouders/ hechtingsfiguren als co-therapeut. Voor de behandelaar betekent dat specifieke aandacht om ervoor te zorgen dat ouders daartoe in staat zijn. Bij de (zeer jonge) kinderen is EMDR meestal een deel-methodiek binnen een ouder-kindpsychotherapie: naast de traumaverwerking leren we ouders de tijdelijke regressie te begrijpen en de hechting te bevorderen. In een aantal gevallen blijkt een EMDR behandeling voor henzelf geïndiceerd.

Bij oudere kinderen en volwassenen kan trauma uit de preverbale fase (mede)ten grondslag liggen aan de klachten waarmee ze zich op latere leeftijd melden. Traumabehandeling op recente ervaringen stagneert dan. Op basis van een (deels) fictief verhaal is ook hier behandeling goed mogelijk.

- **1.3 Het doel**

- De deelnemer krijgt inzicht in de wijze waarop klachten verbonden kunnen zijn aan trauma.

- De deelnemer leert aan welke voorwaarden moet zijn voldaan voordat traumabehandeling kan worden ingezet.

- De deelnemer leert hoe verhaal te maken bij (deels) onbekend trauma

- De deelnemer leert hoe ouders in te zetten als co-therapeut.
- De deelnemer leert welke persoonlijke dilemma's hij/zij kan tegenkomen bij deze vorm van traumabehandeling.

1.4 Voor wie

Voor (gz) psychologen, orthopedagoog (generalisten), psychotherapeuten en klinisch psychologen die ook EMDR therapeut zijn.

1.5 Docent

Marianne Went is klinisch psycholoog en psychotherapeut. Zij begon haar loopbaan als orthopedagoog en werkte in een Medisch Kleuterdagverblijf en in een Boddaertcentrum. Voor de opleiding tot psychotherapeut stapte ze over naar de Kinder&Jeugdpsychiatrie. Zij werkt nu in het team van polikliniek Herlaarhof in Vught dat zich speciaal richt op traumabehandeling van infants, kinderen, adolescenten en volwassenen. Daarnaast werkt zij als vrijgevestigd psychotherapeut met cliënten van alle leeftijden. Zij is supervisor EMDR, ook voor kinderen en jeugd.

1.6 Accreditatie aangevraagd bij:

- VEN
- FGzPt
- VGct
- NIP K&J / NVO

1.7 Praktische informatie

Data:	24-10-2016
Tijd:	09:30 – 16:30 (inloop vanaf 09:00)
Plaats:	Psy-zo! Groningen
Max. aantal deelnemers:	24
Tarief:	€195,00

2. Literatuur

De literatuur wordt uitgereikt aan het begin van de workshop.

Artikel: Ouder-kind-trauma-therapie; M. Went; p. 18-24.

Artikel: Ouder-kind-trauma-therapie; Een geïntegreerde psychotherapeutische behandeling voor kinderen met preverbaal trauma; Mariannen Went en Mirjam Pijpers: p. 20-23.

3. Agenda

Agenda:

Titel: EMDR bij preverbaal trauma

Docent: Marianne Went

Datum: 24-10-2016

Locatie: Psy-zo!, Zernikepark 12 in Groningen

Telefoon: 050-7502088

Website: www.psy-zo.nl

9.00 uur tot 9.30: Ontvangst

9.30 tot 11.00 uur: Theorie over preverbaal trauma; wat zijn mogelijke traumata? Verbinding van klachten met trauma; invloed op de hechtingsrelatie; indicaties voor traumabehandeling; Aan welke voorwaarden moet er voldaan zijn voordat je kan starten met EMDR/verwerking?

11:00 tot 11:15: Pauze.

11.15 tot 12.45 uur: Het lovett protocol; Verhaal maken; welke herinneringsbestanden activeer je en hoe doe je dat? de rol van de ouders als co-therapeut.

12.45 tot 13.45 uur : Lunch.

13.45 tot 15.30: Preverbaal trauma bij oudere kinderen en volwassenen; hoe bepaal je of / wanneer EMDR geïndiceerd is; wat te doen als je het verhaal niet weet (bijvoorbeeld bij adoptief kinderen)?; wie is de co-therapeut?; de parallel met het basisprotocol; inbedding in de ouder-kindpsychotherapie.

15.30 tot 15.45: Pauze

16.15 tot 17.00: Werken met deze doelgroep is in emotioneel opzicht vaak heel intensief voor de therapeut: wat kom je tegen als therapeut bij deze doelgroep? Hoe verdraag je en blijf je de veiligheid garanderen? Wat vraagt deze systemische aanpak van je? Wat geeft het je?